

Nr 586

Av herr **Svensson** i Kungälv **m. fl.**, om *höjning av anslagen till freds- och konfliktforskning vid Lunds och Uppsala universitet.*

(Lika lydande med motion nr 483 i Första kammaren)

Våren 1966 etablerades det internationella institutet för freds- och konfliktforskning i Stockholm, SIPRI. Institutet, som alltså är under uppbyggnad, kommer enligt planerna att år 1971 sysselsätta 15—25 forskare. Från Kungl. Maj:ts och institutets sida har man framhållit att institutet inte är avsett att vara en lösning på problemet med den *svenska* fredsforskningens framtida organisation. Forskarna vid institutet kommer i huvudsak att rekryteras på internationell toppnivå, och någon forskarutbildning kommer inte att bedrivas.

Det är bl. a. mot denna bakgrund som Kungl. Maj:t tillsatt 1967 års kommitté för internationell politik, med uppdrag att utreda formerna för forskning och utbildning vid universitet och högskolor i internationell politik med särskild hänsyn till säkerhetspolitiska studier samt freds- och konfliktforskning. Utredningen har sålunda att bl. a. pröva frågan om en eventuell fortsättning av den försöksverksamhet med studier av säkerhetspolitiska frågor som sedan 1962 bedrivs vid utrikespolitiska institutet och som finansieras över fjärde huvudtiteln.

Vid sidan av de ovannämnda, på statsmakternas initiativ tillkomna forskningsinstitutionerna finns en annan typ av freds- och konfliktforskning vilken är stadd i snabb utveckling. Sedan 1966 har vid universiteten i Göteborg, Lund, Stockholm och Uppsala grupper av yngre forskare och studenter vuxit fram, till en början spontant men efter hand fastare organiserade. I Göteborg och Stockholm ingår grupperna som sektioner inom universitetsinstitutionerna i sociologi respektive pedagogik. I Lund finns arbetsgrupper vid olika universitetsinstitutioner jämte ett tvärvetenskapligt universitetsseminarium vilket står under överinseende av en av universitetets konsistorium utsedd grupp av professorer. I Uppsala är verksamheten anknuten till Kursverksamheten vid Uppsala universitet och står under överinseende av en särskild styrelse under ordförandeskap av universitetets rektor.

Tyngdpunkten i gruppernas verksamhet ligger på ett tvärvetenskapligt

samarbete mellan avhandlings- och uppsatsförfattare inom olika discipliner. I lundagruppen är det sålunda ett fyrtiotal deltagare, som arbetar på trebetygsuppsatser och licentiat- eller doktorsavhandlingar, och i Uppsala ett trettiootal, därav ungefär en tredjedel på licentiand- eller doktorandnivå. Verksamheten innefattar också metod- och teoriföreläsningar även av utländska gästföreläsare.

Intill budgetåret 1968/69 har verksamheten finansierats genom mindre anslag för ett år i taget, i Lund från universitetets konsistorium, i Uppsala från försvarets forskningsanstalt. Under innevarande budgetår har därjämte Kungl. Maj:t beviljat ytterligare medel från anslaget för extra utgifter vid universitet och högskolor. För innevarande budgetår förfogar därmed vardera gruppen över 40 000 kr., fördelat i Lund på 10 000 kr. från universitetets konsistorium och 30 000 kr. från Kungl. Maj:t, i Uppsala på 25 000 kr. från försvarets forskningsanstalt och 15 000 kr. från Kungl. Maj:t.

Konsistorierna vid universiteten i Uppsala och Lund har hemställt att för budgetåret 1969/70 115 000 kr. respektive 90 000 kr. måtte anvisas för denna verksamhet. 1967 års kommitté för internationell politik har i ett remissyttrande tillstyrkt framställningarna. Även universitetskanslersämbetet har tillstyrkt framställningarna och anfört: »För budgetåret 1969/70 bör medel för denna enligt UKÄ:s mening angelägna verksamhet kunna ställas till förfogande inom ramen för ett förstärkt anslag till Särskilda åtgärder för forskarutbildning.» Någon sådan förstärkning av det nämnda anslaget föreslås dock ej i statsverkspropositionen.

I universitetskanslersämbetets framställning till Kungl. Maj:t av den 19 augusti 1968, vilken låg till grund för Kungl. Maj:ts beslut om det ovan nämnda extra anslaget för innevarande budgetår, anförde ämbetet:

Som ämbetet framhållit bl. a. i sitt yttrande den 18 februari 1966 över fredsforskningsutredningens betänkande (SOU 1966:5) är det ett starkt önskemål att ökad forskning och utbildning kommer till stånd rörande de mellanstatliga freds- och konfliktproblemen. Den verksamhet på området som kommit till stånd i Uppsala och Lund framstår som värdefull och bör enligt ämbetets mening ges möjligheter att fortgå och ytterligare utvecklas. Som framhållits i framställningen kan gruppernas utbildningsverksamhet ses som exempel på sådan lagforskning och forskarutbildning i grupp, som universitetskanslersämbetet bl. a. i sitt yttrande över 1963 års forskarutrednings betänkande framhållit som önskvärd.

Tillströmningen av studerande till grupperna har under det senaste året ökat kraftigt, med ett starkt växande behov av handledning och stark anspänning av de administrativa resurserna som följd. Mot denna bakgrund framstår följande resurser för vardera gruppen som oundgängligen nödvändiga för budgetåret 1969/70: en halv forskarassistenttjänst för handledning och ledning av forsknings- och utbildningsverksamheten, en halv assistenttjänst för administration, 30 professorstimmar samt ett anslag för materiel, kansli och övriga omkostnader.

1. Forskarassistent $\frac{1}{2}$ U 17	23 046
2. Assistent $\frac{1}{2}$ U 10	17 598
3. 30 professorstimmar (å kr. 148:—)	4 440
4. Materiel, kansli och övriga omkostnader	12 500
	Summa kr. 57 584

Det är önskvärt att statsmakterna undviker ställningstaganden som kan föregripa behandlingen av det betänkande som 1967 års kommitté för internationell politik beräknas avlämna under året. Samtidigt är det enligt vår mening ytterst angeläget att den värdefulla verksamhet varom här är fråga genom provisoriska anslag ges möjlighet att fortsätta i avvaktan på ett ställningstagande till utredningen.

Vi förutsätter att konsistoriet vid Lunds universitet och försvarets forskningsanstalt är beredda att även för budgetåret 1969/70 bevilja anslag i nuvarande omfattning, d. v. s. 10 000 kr. respektive 25 000 kr. Återstoden, sammanlagt 80 168 kr., bör Kungl. Maj:t i princip kunna bevilja ur anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor. För att göra det möjligt för Kungl. Maj:t att höja anslaget från sammanlagt 45 000 kr. till detta belopp bör därför ifrågasvarande anslag i statsbudgeten räknas upp med 35 168 kr. till 1 070 168 kr.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen beslutar att uppräknat anslaget till extra utgifter vid universitet och högskolor med 35 168 kr. till 1 070 168 kr. att användas till freds- och konfliktforskning vid universiteten i Lund och Uppsala.

Stockholm den 28 januari 1969

Evert Svensson (s)
i Kungälv

Mats Hellström (s)

Bertil Zachrisson (s)

Lena Hjelm-Wallén (s)

Anna-Greta Skantz (s)
